

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 6. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

7. februvarija.

2.

Sv. Oče in avstrijski škofje.

Imenitno je pismo, v katerem so avstrijski škofje izrekli sv. Očetu svoje in svojih vernikov sožalje črez to, da se jim še vedno krati pravica do Rima in drugih dežel, ki so, kakor se pravi, dedščina sv. Petra. Pismo je lepo, in bode torej tudi našim bralcem ljubo, če ga izvedó. Glasi se pa tako-le:

Sv. Oče!

Že dalje časa smo avstrijski škofje name-ravali sniti se koncem novembra 1888 na Dunaji, da bi se, kakor navadno, posvetovali o najvažnejših vprašanjih službe svoje, pred vsem pa, da Tebi izrazimo svojo udanost in čestitanje. Ker pa se je, akoravno le za nekoliko časa, odložil naš sestanek, moramo Ti že sedaj predložiti to pismo, katero izvoli milostljivo vzprejeti.

Spominjaje se kot priče zopernosti, ki tako težko žalijo Tvoje, naše in vseh katoličanov srce, s silno bolestjo togujemo pred Teboj, da je že davno začelo sovraštvo zoper cerkev božjo, katero je Jezus Kristus s svojo krvjo rešil kot nevesto, skoraj po celi zemlji povsod najsramoto-neje razsajati in se ne samo nadaljuje na velikansko škodo narodov, marveč se je celó razvnelo v ljuto vojsko, ki se bije s tem večjo strastjo, kolikor večja je moč protivnikov in kolikor izdatnejša so sredstva, katera so jim na razpolaganje.

Z najgrenkejšo žalostjo pa nas navdaja tako žalostni in nevredni položaj rimskega namestnika Jezusa Kristusa; saj se vendar njegova posvečena veljava še dan na dan bolj z nogami tepta, veljavo se jej jemlje zakonito varstvo in se vedno bolj in bolj ostudno zatira. Zaradi tega pa mora tudi najskrajnejša bojaznost in skrb navdajati katoliški svet ne samo gledé nedotakljivosti in dejanjstvene prostosti njegovega najvišjega pastirja, marveč tudi gledé lastnega blagra. Vsled vsega tega pa moramo zopet s Teboj, sv. Oče, z nova javno izreči: Popolna prostost rimskega papeža je neobhodno potrebna, ter se razodeva iz njegove božje službe in najvišje oblasti; Stol sv. Petra se ni brez previdnosti božje tudi s posvetno oblastjo podprl in ojačil.

Nikakor pa ne mislimo obupati, ko vidimo rimskega papeža po vzgledu božjega Odrešenika oropanega vseh zunanjih pomočkov, marveč najtrdnije upamo, da se bo sedanja beda sv. Stola in skupne cerkve srečno preobrnila v večjo slavo

božjo in blagor duš. Onim, ki ljubijo Boga, je vse koristno in previdnost božja se ne more motiti v svojih naredbah. In ker Bog po nauku sv. Anzelma „ne ljubi na tem svetu ničesar bolj od prostosti svoje cerkve“, izkazal se je v resnici še tudi vselej kot njenega pospeševatelja in varuha, ter bo tudi v dōbi, katero je določila njegova previdnost, tako odredil, da bo veselo vskliknil celi krščanski svet: „Blagoslovil si, o Gospod, zemljo svojo in odvrnil Jakobovo robstvo.“

In resnično že sedaj, sv. Oče, vidimo z radostjo, da z ne majhno tolažbo lajša milostljivi Bog Tvojo revo, z onimi mnogoštevilnimi in velikimi tolažili namreč, katerih si postal deležen povodom Svojega letošnjega slavnostnega leta. Kdo bi ne bil opazil, s koliko čudovito vnetostjo je v Tvoj Rim vrelo toliko krščanskih romarskih čet s celega sveta, da Ti izročé davek pokorščine in ljubezni. Kdo ni z velikim strmenjem zrl na tako mnogobrojna, umetniška in dragocena darila, katera Ti je poklonilo veliko in malo celega sveta! Po našem mnenju je provzročitelj tega popolnoma izrednega prizora vsegamogočni Bog, ki rahlo nagiblje in močno razburja človeška srca, ter vidimo v tem dobro in srečno znamenje bližajoče se zmage, ravno tako pa tudi plačilo Tvojemu vstrajnemu trudu za pospeševanje sv. cerkve, katero Ti v svoji milosti podeljuje Bog vsega tolažila že v tej dolini solzá. Kajti čudovito je, s koliko modrostjo vodiš in vladaš pravo ladijo Kristusovo in s katero jasnostjo posebno luč Tvojih nauk zopet razsvetljuje podlage človeške družbe, ki so jih zarastle velike zmote, pospešuje in povišuje veljavo apostolskega Stola, in to tako, da se ne oklepajo sedaj srčneje sv. Stola samó oni, ki časté v Tebi očeta, učitelja in vodnika katoliškega sveta, marveč tudi oni, ki stojé zunaj cerkve, s posebnim občudovanjem in češčenjem gledajo na naslednika sv. Petra, iz nekakega naravnega čuta kot božjo smatrajoč — oblast, ki jo ima v obilni meri.

Vsak dan dvigujemo v molitvi svoja srca k Onemu, od katerega prihaja vse dobro in vsako popolno darilo, da bi tudi v bodoče imela Tvoja prizadevanja in podjetja tako srečen uspeh, ter ležimo v vsej ponižnosti pred Tvojimi nogami, proseč Tvojega apostolskega blagoslova.

Podpisov ima pismo 38, med njimi sta dva kardinala, Dunajski in Olomuški.

začelo in tako lepo se je razcvitalo in nihče ni čutil, da mu je koreninice že izpodjedlo!

Kakor govorimo vsi, tako se piše po vseh novinah veliko o cesarjevi in to ne more drugače biti, saj nam je bil vsem prav po srci in vsi smo izgubili v njem prestolonaslednika.

To je torej prav ali kar nam ne dopade v liberalnih novinah, je to, da si ga one svoje ter se lažejo svojim bralcem, češ, da je tudi cesarjevič bil na strani liberalcev. Mi si ga ne svojimo za-se a ne zdi se nam, ako storé to liberalci za-se, da je to, vsaj sedaj, na mestu.

Javno vprašanje.

Ljudsko šolo v Vitanji obiskujejo otroci iz sledečih šest občin: Vitanja, Skomra, Ljubnice, Pake, Doliča in iz Brezna. Teh šest občin je tudi skupno plačalo novo šolsko poslopje v Vitanji.*) Kakor je pa znano, so poslednje štiri občine, namreč: Ljubnica, Paka, Dolič in Brezen ne davno tirjale, da ima v Vitanjski šoli biti šolski poduk za slovensko deco v slovenskem jeziku. Prepričani smo namreč vsled dolgotrajne skušnje, da je nepotrebno, nespametno, recimo na ravnost, škodljivo, majhnim otročičem vbijati v glavo neznane nemške besede, saj jih tudi takoj zopet pozabijo.

Resnica, škodljivo je za otroke, če so prisiljeni učiti se nemščine v šoli, ko bi med tem časom se lahko v materinem jeziku naučili za življenje koristnih stvari, v tem, ko jim ne bode nemščina po naših hribih nikdar ničesar koristila. Vsi vidimo, da ljudje ob sami nemščini tudi živeti ne morejo. Vidimo tudi, da so nekaterim ljudem zmešale tiste nemške besede, ki so se jih nekda naučili, že blizu popolnoma glavo: menijo, da znajo res veliko več, kakor drugi slovenski sosede. Mnogoteri taki ponemčeni Slovenci radi prezirajo in zaničujejo svoje lastne brate. Da pa nemščina človeka ne reši lakote, tega se je že lahko prepričala sosednja občina Skomriška. V Rakovci, ki spada pod Skomre, so bile nekda glažute. Naselili so se tamkaj nemški glažarji, menda večji del iz Češkega. Ko so glažute prenehale, razpršili so se po širnem svetu tudi nemški glažarji. O, zdaj prihajajo pisma teh nemških ubožanih glažarjev iz celega sveta k Skomriški občini, naj jih podpira, kajti v slovenski občini Skomre so dobili domovinsko pravico. Koliko morajo slovenski Skomrčani za nemške glažutarje leto za letom plačevati! Vidite: nemščina tem uboščekom toraj nič ne, celo nič ne pomaga.

Nekateri za nas Slovence silno skrbni Vitanjčani nam pa le v eno mer hvalijo nemščino, rekoč: „Potrebno ti je nemščino znati, če hočeš

iti med svet. Pojdi po gornjem Štajarskem ali podaj se na Hrvaško ali v Bosno (?), povsodi se potrebuje nemščina!“ Tako nam prigovarjajo, naj se le pridno učimo nemščine, da bomo ž njo ležje romali po svetu.

Vprašam pa jaz tukaj samo to: Zakaj slovenske rojake neki gonijo Nemci vedno med svet? Mar kje za to, da bi potlej hitro oni sedli v naše, toplo gnjezdo? — Tega pa ne tega! Naša zibelka je tekla v naših gorah in kakor naši stariši, tako čemo še mi ostati v naši domovini ter si pošteno služiti svoj kruh. Kdor pa ravno hoče iti od tod, pojdi, saj ga ne zadržujemo. Naši Vitanjski tržani se bodo pa že morali toliko slovenskega jezika naučiti, da nas bodo morali razumeti, kedar jim bomo ponujali svoje groše za njihovo blago. In če pride slovenski mladenič kot vojak v Ljubljano ali Trst, najde tamkaj slovenskih rojakov, s katerimi se bo celo lahko pogovarjal. No in če ga pošljejo v Gradec ali na Dunaj, bode imel tudi tam slovenske tovarše.

Slovenski mladenič pa je navadno tudi prebrisane glave, da se poprej nauči nemščine, kakor Nemec slovenščine. Tem posili-Nemcem tudi obljubim, da kedar bodo nemške občine po gornjem Štajarskem zahtevale slovenski šolski poduk za svoje otroke, no tokrat bom pa še jaz nasvetoval, naj se slovenski otroci učijo po nemški. Dokler se pa laški otroci učijo v šoli le laško, Francozi le v francoskem, in nemški le v nemškem jeziku, dotlej pa res ne vem, zakaj bi tratili čas in trgali obleko slovenski otroci v nemški šoli, v kateri nauka še ne razumejo. Dobro tudi vem, da se je že tisoče Slovencev med Nemci poizgubilo in nemške šole so res tudi nam Slovincem pripomoček, ki za more naše otroke zastrupiti, da se vtegnejo s časom ponemčiti, da bodo zaničevali svoje nekdanje slovenske stariše.

Iz teh modrih razlogov smo toraj se potegnili za svoje pravice ter tirjali slovensko šolo, naj bo že to prijetno ali neprijetno Vitanjskim Nemcem. Toda, ljubi Slovenci, poslušajte zdaj: Toti nas plašijo s tem, da bomo morali Vitanjčanom in Skomrčanom povrniti denar, ki so ga tudi oni šteli za našo skupno šolsko poslopje. Skomrčani in Vitanjčani hočejo (?) pozidati lastno novo šolsko poslopje, kaj pa da mora biti to od zunaj in znotraj nemško. Ali je pametnim gospodom znana postava, da bi se mi mogli prisiliti, naj povrnemo tema občinama denar, ki ste ga plačali za to šolsko poslopje? Meni to ne gre v glavo prav. Najbrž je to zopet tak ded, ki bi mogel preganjati vrabiče iz prosa.

V Ljubnici pri Vitanji, koncem jan. 1889.

Janez Verčnik, župan.

*) Ta glas pride na ravnost izmed ljudstva in ima toliko zdrave in prepričalne moči v sebi, da mu radi odstopimo le-to mesto. Ured.